Tárgy: Ügyfél-átvilágítási (azonosítási) kötelezettség megsértése

BUDAPESTI REGIONÁLIS FEGYELMI BIZOTTSÁG
FEGYELMI TANÁCSA

Ügyszám: **2022.F.149/4.**

A Budapesti Regionális Fegyelmi Bizottság Fegyelmi Tanácsa **[…]** budapesti ügyvéd ellen folyamatban lévő fegyelmi eljárásban a 2022. május 16. napján megtartott nyilvános tárgyaláson zárt ülésben meghozta és kihirdette az alábbi fegyelmi

h a t á r o z a t o t:

A Fegyelmi Tanács megállapítja, hogy **[…]** eljárás alá vont ügyvéd 3 rendbeli szándékos fegyelmi vétséget követett el, ezért

200.000 Ft (Kettőszázezer forint) pénzbírság

fegyelmi büntetéssel sújtja.

A Fegyelmi Tanács kötelezi az eljárás alá vont ügyvédet arra, hogy a kiszabott pénzbírságot, valamint 80.000 Ft, azaz Nyolcvanezer forint átalányköltséget 30 napon belül fizessen meg a Budapesti Ügyvédi Kamara pénztárába vagy banki utalással teljesítse a Budapesti Ügyvédi Kamara bankszámlájára.

I n d o k o l á s:

A bejelentés és az előzetes vizsgálat:

A Budapesti Ügyvédi Kamara titkára a 2022. január 4-én kelt feljegyzésében arról tájékoztatta a vezető fegyelmi biztost, hogy a Budapesti Ügyvédi Kamara vizsgálói 2021. december 14-én pénzmosás megelőzési helyszíni ellenőrzést tartottak az eljárás alá vont ügyvéd irodájában a BÜK Elnöksége által hozott határozata alapján. A kamarai titkár csatolta a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet, amely szerint az ügyfél-azonosítás körében hiányosságot állapítottak meg a vizsgálók.

A vezető fegyelmi biztos 2022. január 19-én az előzetes vizsgálati eljárást hivatalból elrendelte, erről a tájékoztatás és az ahhoz csatolt iratok megküldése mellett az eljárás alá vont ügyvédet értesítette és felhívta, hogy 8 napon belül csatolja az ügyre vonatkozó iratokat, valamint tegyen észrevételeket.

Az eljárás alá vont ügyvéd 2022. január 28-án érkezett érdemi észrevételében (melyhez iratokat is csatolt) kifejtette, hogy „*egy dolgot a jövőre nézve megtanultam, nem csak használni kell a JÜB-öt, hanem fokozott figyelmet kell fordítani annak az eredmény megvizsgálására is*”, továbbá azt is hogy „*talán nincs is olyan praxis, ahol egy ellenőrzés ne találna javítandó gyakorlatot, ez nálam is így van, de fegyelmi vétséget nem követtem el és a konzekvenciát levontam (…) kérem az eljárás megszüntetését”.*

Az eljárás alá vont ügyvéd előadta, hogy mindhárom vizsgált ügylet vonatkozásában az ügyfelek aggály nélkül beazonosításra kerültek, mert a *többségük* személyes ismerőse és régi ügyfelek.

A fegyelmi biztos 2022. április 12-én kezdeményezte a fegyelmi eljárást az eljárás alá vont ügyvéddel szemben.

A fegyelmi biztos az eljárás alá vont ügyvéd terhére rótta, hogy az eljárás alá vont ügyvédnél 2021. december 14-én tartott pénzmosási ellenőrzésnél vizsgált 3 darab ügyben az ellenőrök megállapították, hogy a vizsgált 3 ügylet egyikénél a kinevezésre kerülő ügyvezető lakcímkártyája, míg a másik két (adásvételi) ügyletnél a szerződő feleknek egy vagy több igazolványa is érvénytelen volt, ezzel a fegyelmi biztos álláspontja szerint az eljárás alá vont ügyvéd három rendbeli, szándékos fegyelmi vétséget követett el.

Az eljárás alá vont ügyvéd a kitűzött fegyelmi tárgyaláson nem jelent meg, a képviseletét ellátó jogi képviselője a fegyelmi tárgyaláson az eljárás alá vont ügyvéd fegyelmi felelősségét nem vitatta a zárónyilatkozatában.

A tényállás:

Az eljárás alá vont ügyvéd irodájában 2021. december 14-én lefolytatott pénzmosás megelőzésére tartott helyszíni ellenőrzésen a vizsgálók hiányosságokat fedeztek fel az ügyfél-azonosítással kapcsolatban három különböző ügyben.

Az eljárás alá vont ügyvéd elmulasztotta a jogügyletek biztonsága során szükséges teljes körű ellenőrzést lefolytatni azáltal, hogy a nyilvántartás adatai alapján nem észlelte, illetve, ha észlelte, akkor nem kezelte a szerződő felek ellenőrzött igazolványainak érvénytelenségét.

Az ellenőrzés során bemutatott és a fegyelmi eljárás során megküldött dokumentumokból, továbbá az ellenőrzés jegyzőkönyvéből megállapíthatóan

a.) a […] hrsz. alatti ingatlanra vonatkozóan megkötött adásvételi szerződés kapcsán ellenőrzött adatok közül *a vevő személyi igazolványa érvénytelen* volt a lekérdezéskor a BM JÜB adatnyilvántartás szerint, továbbá *az eladó lakcímkártyája érvénytelen* volt a lekérdezéskor a BM JÜB adatnyilvántartás szerint,

b.) a […] Kft. üzletrészére vonatkozó üzletrész átruházás, cégmódosítás kapcsán ellenőrzött adatok közül az új ügyvezető *lakcímkártyája érvénytelen* volt a lekérdezéskor a BM JÜB adatnyilvántartás szerint,

c.) a […] hrsz. alatti ingatlanra vonatkozóan megkötött adásvételi szerződés kapcsán ellenőrzött adatok közül *az eladó lakcímkártyája érvénytelen* volt a lekérdezéskor a BM JÜB adatnyilvántartás szerint.”

A fegyelmi biztos végindítványa:

A fegyelmi biztos írásbeli végindítványában a fegyelmi eljárást kezdeményező határozatban foglaltakat fenntartotta, egyúttal 200.000 Ft összegű pénzbírság kiszabását indítványozta részben a fokozatosságra, részben arra tekintettel, hogy az eljárás alá vont ügyvéd belátta a hibáját a fegyelmi eljárásban.

A Fegyelmi Tanács döntése és jogi indoka:

A fegyelmi biztos indítványa alapos.

A Fegyelmi Tanács a rendelkezésére álló okiratok, továbbá az eljárás alá vont ügyvéd vallomása alapján állapította meg a tényállást, valamint azt, hogy az eljárás alá vont ügyvéd eljárása megalapozza a fegyelmi felelősségét.

A fegyelmi biztos – helyesen – az Üttv. 107. § a) pontját hívta fel, mint ügyvédi tevékenység gyakorlásából eredő kötelesség szándékos megsértését.

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. tv. (a továbbiakban: Üttv.) 107. § Fegyelmi vétséget követ el az ügyvédi tevékenységet gyakorló, szüneteltető vagy az ügyvédi tevékenység felfüggesztése alatt álló kamarai tag vagy nyilvántartásba vett természetes személy, ha

a) az ügyvédi tevékenység gyakorlása során az e tevékenység gyakorlásából eredő, jogszabályban, a Magyar Ügyvédi Kamara Alapszabályában és a területi kamara alapszabályában (a továbbiakban együtt: alapszabály), vagy etikai szabályzatban meghatározott kötelességét szándékosan vagy gondatlanságból megszegi.

Az Üttv. 1. § (3) bekezdése szerint az ügyvédi tevékenység gyakorlójának az ügyvédi tevékenységet lelkiismeretesen, a legjobb tudása szerint, a jogszabályok megtartásával kell gyakorolni.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 73. § (1) bekezdése előírja, hogy az e törvényben meghatározott ügyfél-átvilágítási és bejelentési kötelezettség az ügyvédet – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – akkor terheli, ha az Üttv. 3. § (1) bekezdés i) pontja szerinti tevékenységet végez, vagy ha pénz és értéktárgy letéti kezelését végzi, illetve a következő jogügyletek előkészítésével és végrehajtásával összefüggésben végez az Üttv. 2. § (1) bekezdésében meghatározott alábbi ügyvédi tevékenységet:
a) gazdasági társaságban vagy egyéb gazdálkodó szervezetben lévő vagyonrész (részesedés) tulajdonának átruházása,
b) ingatlan tulajdonának átruházása,
c) gazdasági társaság vagy egyéb gazdálkodó szervezet alapítása, működtetése, megszűnése,
d) bizalmi vagyonkezelési szerződés vagy bizalmi vagyonkezelés létesítésére irányuló egyoldalú jognyilatkozat,
e) ingó vagyonelem, különösen pénzeszköz, pénzügyi eszköz ellenérték nélkül történő átruházása.

Az Üttv. 32. § (7) bekezdése alapján a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló okirat ellenjegyzését megelőzően az ügyvéd – a személyazonosság és az okmány érvényességének ellenőrzése érdekében – a (2)-(4) és a (6) bekezdés alkalmazásával azonosítja a jognyilatkozatot tevő személyeket, szervezeteket, valamint az azok képviseletében eljáró személyeket.

A törvényhely (8) bekezdése értelmében a magyar állampolgársággal vagy magyarországi lakcímmel rendelkező személynek a (7) bekezdés szerinti azonosítása során az okirat ellenjegyzését megelőzően az ügyvéd köteles a bemutatott okmányra vonatkozó, a (3) bekezdés szerinti adatokat igényelni, kivéve, ha az adatigénylésre az érintett személy vonatkozásában harminc napon belül már sor került.

A Pmt. 73. § (1) bekezdése meghatározza azokat a jogügyleteket, amelyekben az ügyvédet ügyfél-átvilágítási kötelezettség terheli. Ennek teljesítése során köteles az ügyvéd az ügyfelet azonosítani és személyazonosságának igazoló ellenőrzését – a bemutatott személyazonosító okiratok érvényességének ellenőrzésével – elvégezni (Üttv. 32. § és Pmt. 7. § a), továbbá a Pmt 8-14. §-ban szabályozott körben nyilatkoztatni.

Jelen eljárásban a Fegyelmi Tanácsnak azt kellett elbírálnia, hogy az eljárás alá vont ügyvéd megsértette-e a fenti törvényi és hivatásrendbeli szabályokat, és ezzel megvalósított-e az Üttv. 107. §-ában foglaltakat kimerítő magatartást.

Az eljárás alá vont ügyvéd – általa is elismerten – mind a három vizsgált ügyben elmulasztotta az ügyfél azonosítási kötelezettségét, annyiban, hogy a csatolt iratok szerint mind a három vizsgált ügylet kapcsán érvénytelen okmányt mutatott be az ügyfél.

Fentiek alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy az eljárás alá vont ügyvéd az ellenőrzés által vizsgált ügyekben nem tett eleget az ügyfél-azonosítási kötelezettségének, hiszen a JÜB lekérdezés nem helyettesíti a JÜB eredményének megtekintését és a JÜB eredményeinek figyelmen kívül hagyása az ellenőrzés elmaradásával egyenértékű a Fegyelmi Tanács álláspontja szerint, mert ez esetben az ellenőrzés csak formális; tényleges következményekkel az érvénytelen igazolványok a szerződő felekre nem járt. Az ellenőrzés hiányosságaiból fakadó esetleges káros következményektől az ellenőrzés formális elvégzése nem, csak a tényleges ellenőrzés védheti meg a másik szerződő felet.

Az ügyfél-átvilágítás – és e fogalmi körbe tartozóan az ügyfél-azonosítás – nem csupán adminisztrációs feladat, hanem a pénzmosás megelőzését és megakadályozását szolgáló kötelezettség. Az ügyvéd az ügyfelét a személyazonosító okmánnyal (útlevéllel), és lakcímkártyával azonosítja, míg a személyazonosító okmányt (útlevelet) és a lakcímkártyát pedig a központi nyilvántartások adataival veti össze. Ez jelenti az ügyfél-azonosítást.

A szabályozás azt a célt szolgálja, hogy az ügyvéd megelőzhesse azt, hogy bárki áldozatul essen hamis okmányokkal fellépőknek, esetleg megakadályozhatók a pénzmosási ügyletek, vagy azt elősegítő ügyletek, és az ilyen jellegű ügyleteknek az ügyvéd akaratlanul se legyen részese. Ezt a célt szolgálják a Pmt. és az Üttv. vonatkozó rendelkezései is. Az Üttv. kiemelten, külön cím alatt kezeli a Pmt. és az Üttv. fent már idézett rendelkezéseinek megsértését, fegyelmi felelősségre vonás esetén – az elkövetési magatartástól függően – igen magas összegű pénzbírság kiszabásával fenyegetett vétség.

Az eljárás alá vont ügyvéd a fegyelmi vétséget szándékosan követte el. Az eljárás alá vont ügyvédnek kötelezettsége az általa végzett tevékenységre vonatkozó jogszabályok, szabályzatok ismerete, az ismeretek hiánya, vagy a szabályok ismeretében az alkalmazásuk mellőzése nem mentesít a felelősség alól.

Az ügyfél-azonosítás körében az ügyvédnek nincs mérlegelési jogköre, hogy ügyfelét mióta ismeri és honnan, továbbá, hogy hány ügyben képviselte korábban.
A törvény kötelezően előírja az azonosítást, méghozzá a jogügylet létrejötte előtti időpontban. Az eljárás alá vont ügyvéd figyelmen kívül hagyta mulasztásának következményeit és azokba belenyugodott.

A cselekmény elkövetésekor és elbírálásakor egyaránt az Üttv. volt hatályban.

Az Üttv. 109. § (1) bekezdése alapján a Fegyelmi Tanács a fegyelmi büntetést a fegyelmi vétség súlyára és ismétlődésére, valamint a fegyelmi vétséggel érintett ügy érdemére való kihatására tekintettel, az elkövetésre irányuló szándék vagy gondatlanság fokának megfelelően, az általa feltárt összes súlyosító és enyhítő körülmény figyelembevételével - ideértve azt is, ha az eljárás alá vont személy az általa okozott jogsérelmet elhárította, vagy a fegyelmi eljárás tárgyává tett cselekmény miatt vele szemben más jogkövetkezményt alkalmaztak - mérlegelési jogkörében szabja ki.

A büntetés megállapításánál a Fegyelmi Tanács az Üttv. 110. § (1) bekezdés c.) pontjában meghatározott pénzbírság kiszabását tartotta a szándékosan elkövetett fegyelmi vétségek rendbeliségét és a vétségek súlyát tekintve arányos büntetésnek.

A Fegyelmi Tanács az eljárás alá vont ügyvéd javára értékelhető enyhítő körülményeket is figyelembe vett. Az eljárás alá vont ügyvéd a fegyelmi eljárásban együttműködő volt, a fegyelmi felelősségét érdemben nem vitatta, mulasztását és a fegyelmi vétség elkövetését elismerte, más kérdés, hogy írásban a fegyelmi eljárás megszüntetését kérte, de a hibáját elismerte.
Az eljárás alá vont ügyvéd maga adta elő a beadványában, hogy a jövőre nézve a fegyelmi eljárás már kellő tanulságul szolgált és a jövőben tartózkodik a hasonló kötelezettségszegéstől.
A Fegyelmi Tanács egyúttal súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy az ellenjegyzési, ügyfél-azonosítási szabályok megsértése kiemelt értékelést igénylő vétség, tekintettel arra, hogy a mulasztás ügyvédi monopóliumot sért/veszélyeztet, emiatt nagy tárgyi súlyú fegyelmi vétség. Továbbá súlyosító körülmény az eljárás alá vont ügyvéd korábbi fegyelmi előélete is, hiszen ez a fegyelmi előélet már terhelt.
A Fegyelmi Tanács az ügy összes körülményét mérlegelve, az elkövetett fegyelmi vétség súlyát figyelembe véve, a rendelkező részben foglaltak szerint határozott és a kiszabott fegyelmi büntetést tartotta arányosnak a cselekménnyel.
Az eljárás alá vont ügyvéd elsősorban saját magát hozta igen hátrányos helyzetbe, azonban alappal feltételezhető, hogy a jelen eljárás komoly tanulságul szolgál és az eljárás alá vont ügyvédre mindenképp preventív hatással bír a kiszabott fegyelmi büntetés, maga a fegyelmi eljárás kellő visszatartó erő lesz a jövőben a Fegyelmi Tanács álláspontja szerint.

Az átalányköltséget a 40.2. a.) pont alapján 80.000 Ft összegben határozta meg a Fegyelmi Tanács.

A Fegyelmi Tanács határozata 2022. szeptember 5. napján jogerős és végrehajtható.

(Budapesti Regionális Fegyelmi Bizottság – 2022. F. 149.)